ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τηλ. : **2310 99 1801**
Fax: **2310 99 1815**
e-mail:info@mus.auth.gr
Κτ ρ ο Θέρμης

Θεσσαλονίκη, 29 Μαρτίου 2016

Προτάσεις και αιτήματα του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. προς το Υπουργείο Παιδείας για το μέλλον και τις προοπτικές εύρυθμης λειτουργίας του Τμήματος καθώς και για την αναμόρφωση της γενικής μουσικής εκπαίδευσης

Αξιότιμοι κύριοι,

Το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης είναι το παλαιότερο στον κλάδο του πανεπιστημιακό τμήμα στην Ελλάδα. Στα 30 έτη από την ίδρυσή του, το Τ.Μ.Σ. έχει εξελιχθεί σε επίκεντρο πολλαπλών ερευνητικών και δημιουργικών πρωτοβουλιών, εισάγοντας καινοτόμες μεθοδολογίες στην εκπαιδευτική εμπειρία και προετοιμάζοντας νέους ερευνητές, παιδαγωγούς, συνθέτες, και επαγγελματίες της μουσικής με υψηλή θεωρητική κατάρτιση, ελεύθερη δημιουργική σκέψη και προοπτικές για διεθνή σταδιοδρομία. Πολλοί απόφοιτοι του Τμήματος σταδιοδρομούν ως καθηγητές σε πανεπιστημιακά μουσικά ιδρύματα της Ελλάδας και του εξωτερικού, ως εκπαιδευτικοί μουσικής της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και των Μουσικών σχολείων, ως διακεκριμένοι μουσικοί εκτελεστές, καθώς και ως ερευνητές και επιστημονικό προσωπικό σε ερευνητικά ιδρύματα. Με στόχο την διασφάλιση της καλής μελλοντικής λειτουργίας του Τμήματος και με επίγνωση της ιστορικής και πρακτικής θέσης του στην ανάπτυξη μίας γενικότερης πολιτικής μουσικής εκπαίδευσης, η Γενική Συνέλευση του Τμήματος προτείνει συνοπτικά τα παρακάτω:

1. Την απαραίτητη στελέχωση του Τμήματος από νέα μέλη διδακτικού ερευνητικού προσωπικού (Δ.Ε.Π.) και, κυρίως, από νέα μέλη ειδικού και εργαστηριακού διδακτικού προσωπικού (Ε.Ε.ΔΙ.Π.) και επιστημονικού τεχνικού προσωπικού (Ε.ΤΕ.Π.).
2. Την αναθεώρηση του συστήματος εισαγωγής στα μουσικά τμήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
3. Τη νομική κατοχύρωση της ισοτιμίας του πενταετούς κύκλου σπουδών με Master και τη θέσπιση νέας ευέλικτης διάρθρωσης σπουδών.
4. Την δημιουργία προϋποθέσεων διασύνδεσης μεταξύ όλων των βαθμίδων της μουσικής εκπαίδευσης.
5. Τη νομική κατοχύρωση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων των τμημάτων μουσικών σπουδών.

Αναλυτικότερα:
1. Ο μικρός αριθμός μελών επιστημονικού τεχνικού προσωπικού (Ε.ΤΕ.Π.) και ειδικού & εργαστηριακού διδακτικού προσωπικού (Ε.Ε.ΔΙ.Π.) δημιουργεί σοβαρές δυσλειτουργίες στη διδασκαλία των πρακτικών και εργαστηριακών μαθημάτων, τα οποία συνιστούν ένα σημαντικό μέρος του προγράμματος σπουδών του τμήματος. Η κατάσταση αυτή έχει

περαιτέρω επιδεινωθεί λόγω της δραστικής μείωσης των κονδυλίων για την πρόσληψη έκτακτου διδακτικού προσωπικού κατά την τελευταία πενταετία. Η μελλοντική σταδιακή συνταξιοδότηση μελών Δ.Ε.Π. θα δημιουργήσει, επίσης, συνθήκες δύσκολες για την εξυπηρέτηση του προγράμματος σπουδών. Ως εκ τούτου, **για την απρόσκοπτη κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών του Τμήματος και την εύρυθμη λειτουργία του κρίνεται απολύτως απαραίτητη η άμεση προκήρυξη θέσεων Δ.Ε.Π., Ε.ΤΕ.Π. και Ε.Ε.ΔΙ.Π.**.

2. Σχετικά με την **αναθεώρηση του συστήματος εισαγωγής στα Τμήματα Μουσικών Σπουδών των ελληνικών Α.Ε.Ι.,** έχουμε καταθέσει αναλυτικά τις προτάσεις μας σε επίσημο έγγραφο της 9ης Νοεμβρίου 2015 προς τον Εθνικό Οργανισμό Εξετάσεων - Διεύθυνση Διοικητικής και Επιστημονικής Υποστήριξης.
Συνοπτικά αυτές οι προτάσεις εστιάζουν στα ακόλουθα σημεία:

- στην ριζική αναδιάρθρωση της εξέτασης του μαθήματος της **Αρμονίας** (λ.χ. με την προσθήκη μικρότερων και πιο στοχευμένων σε περιεχόμενο ασκήσεων, καθώς και με την πιθανή προσθήκη αναγνώρισης αρμονικών φαινομένων σε αποσπάσματα από έργα της φιλολογίας της Δυτικής μουσικής παράδοσης, με στόχο την προώθηση μίας λιγότερο μηχανιστικής και περισσότερο 'μουσικής' αντίληψης του υπό εξέταση αντικειμένου), και
- στην αναθεώρηση του μαθήματος **Έλεγχος Μουσικών Ακουστικών Ικανοτήτων** προς την κατεύθυνση μίας πιο 'μουσικής' και ενεργητικής, από την πλευρά του μαθητή, συμμετοχής στη διαδικασία της εξέτασης, χωρίς, ωστόσο, να αναιρούνται οι βασικές παράμετροι της εξεταστικής διαδικασίας όπως ισχύουν σήμερα.

3. Ισοτιμία τίτλου σπουδών πενταετούς φοίτησης με Master / Ενιαίο Δίπλωμα Μεταπτυχιακού Επιπέδου
Στους αποφοίτους του Τμήματος Μουσικών Σπουδών Α.Π.Θ. χορηγείται πιστοποιητικό ακαδημαϊκής *ισοδυναμίας* του τίτλου σπουδών με Master. Η δυνατότητα αυτή τέθηκε σε ισχύ μετά από σχετική απόφαση συγκλήτου του Α.Π.Θ. (2/2/2011). Ωστόσο, σε επίπεδο εθνικού πλαισίου προσόντων και σε ό,τι αφορά τα εργασιακά δικαιώματα των αποφοίτων, στο υπάρχον νομικό πλαίσιο δεν ρυθμίζονται ζητήματα *ισοτιμίας* των τίτλων πενταετούς φοίτησης με δίπλωμα μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών. Η ακαδημαϊκή ισοδυναμία από μόνη της δεν εγγυάται νομικά τη θεσμοθετημένη αναγνώριση ακαδημαϊκού επιπέδου ούτε κανένα από τα επαγγελματικά δικαιώματα και τις μισθολογικές ρυθμίσεις που θα εξασφάλιζε ένας ισότιμος τίτλος με Master.

Στην παράγραφο 1.2.α του άρθρου 11 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, που αναρτήθηκε διαδικτυακά (http://www.opengov.gr/ypepth/?p=2439) στις 18 Ιουνίου 2015, προτείνεται τα πτυχία με χρόνο φοίτησης ίσο ή μεγαλύτερο από πέντε έτη να γίνουν νομικά ισότιμα με Master. Θεωρούμε την εφαρμογή της ρύθμισης αυτής **εξαιρετικά υψηλής προτεραιότητας**, όχι μόνο για Σχολές ή Τμήματα Θετικών και Εφαρμοσμένων Επιστημών, αλλά και για Σχολές / Τμήματα Καλών Τεχνών (Integrated Master: Master of Arts). Η ρύθμιση αυτή έρχεται ούτως ή άλλως σε εναρμόνιση με την διεθνή πορεία των ακαδημαϊκών σπουδών στο αντικείμενο της μουσικής και των τεχνών ευρύτερα (βλ. αντίστοιχα προγράμματα σε Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Νορβηγία κ.α.), και η περαιτέρω καθυστέρησή της υποβιβάζει σημαντικά τις επαγγελματικές δυνατότητες των αποφοίτων τμημάτων πενταετούς φοίτησης.

Πρόταση του Τμήματος Μουσικών Σπουδών Α.Π.Θ. είναι επίσης και η *δυνατότητα ευέλικτης φοίτησης / αποσπώμενου προπτυχιακού κύκλου*, για φοιτητές που επιθυμούν να αποφοιτήσουν στα 4 έτη και με σύνολο 240 ECTS, αποκτώντας έτσι βασικό πτυχίο (Bachelor) στο 6^{ο}

Επίπεδο του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων. Με αυτόν τον τρόπο, οι φοιτητές θα έχουν την επιλογή να αποφοιτήσουν με το βασικό πτυχίο, ή να συνεχίσουν, κατόπιν επιτυχούς ολοκλήρωσης βαθμολογικών ή άλλων προϋποθέσεων που θα ρυθμίζονται από το οικείο Τμήμα, σε ένα τελευταίο έτος προκειμένου να αποκτήσουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών ενιαίας φοίτησης (Integrated Master) με 300 ECTS. Με μια τέτοια ρύθμιση, ενθαρρύνεται η συστηματική και συνεπής φοίτηση με στόχο την απόκτηση βασικού πτυχίου στα τέσσερα έτη, ενώ κατοχυρώνεται νομικά και ουσιαστικά η ισοτιμία του πενταετούς προγράμματος σπουδών με Master.

4. Προτείνεται η **σύνδεση όλων των βαθμίδων μουσικής εκπαίδευσης και η αναβάθμιση των μουσικών σπουδών γενικότερα,** στο πλαίσιο ενός σχεδίου που θα αναθεωρήσει όψεις των υπαρχουσών (κατακερματισμένων) διαδικασιών μουσικής εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να καθορίζονται οι στόχοι και ο ρόλος του κάθε φορέα μουσικής εκπαίδευσης σε μία αλυσίδα γνώσης που θα εγγυάται ταυτόχρονα τις προϋποθέσεις δημιουργίας επαγγελματιών της μουσικής αλλά και της καλλιέργειας ερασιτεχνών ακροατών. Επειδή για τα συγκεκριμένα ζητήματα έχουν γίνει ήδη κι άλλες προτάσεις στον Εθνικό Διάλογο για την παιδεία (βλ. την κοινή πρόταση της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση και του Τομέα Μουσικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Μουσικής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου), θα θέλαμε να υπογραμμίσουμε μία παθογένεια του υπάρχοντος συστήματος: την έλλειψη δυνατότητας προετοιμασίας στα Γενικά Λύκεια, για τις εξετάσεις των ειδικών μαθημάτων για την εισαγωγή στα Τμήματα Μουσικών Σπουδών.

5. Η Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι ο μοναδικός χώρος για τον οποίο οι απόφοιτοι των Τμημάτων Μουσικών Σπουδών έχουν νομικά κατοχυρωμένα επαγγελματικά δικαιώματα. Ωστόσο, εκτός τούτων οι απόφοιτοι του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ., μπορούν επίσης να εργαστούν ως καθηγητές θεωρητικών και σύνθεσης σε Ωδεία και Μουσικές Σχολές, ως μουσικοθεραπευτές και μουσικοί στην ειδική και προσχολική αγωγή, ως επαγγελματίες συνθέτες και τεχνικοί σε studio ήχου και εικόνας, σε μουσικούς εκδοτικούς οίκους, θέατρα, μουσεία, ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς ενημέρωσης και επικοινωνίας, ως μουσικολόγοι σε πολιτιστικούς φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα και στην τοπική αυτοδιοίκηση (π.χ. αρχεία, βιβλιοθήκες, κ.α.) και ως μουσικοκριτικοί. Προτείνουμε στο νέο σχεδιασμό της μουσικής εκπαιδευτικής πολιτικής να ληφθούν σοβαρά υπόψη οι παραπάνω δεξιότητες που φέρουν οι απόφοιτοι των Τμημάτων Μουσικών Σπουδών και **να ξεκινήσει η διαδικασία νομικής κατοχύρωσης των τρόπων με τους οποίους θα μπορούσαν να συμμετέχουν ενεργά στην αναβάθμιση των μουσικών σπουδών και της μουσικής ζωής στην Ελλάδα**.

Τέλος, η Γενική Συνέλευση του Τμήματος Μουσικών Σπουδών (αρ.445/18.3.2016) εκφράζει την προσδοκία η παρούσα διαδικασία Εθνικού Διαλόγου να καταλήξει στην εξάλειψη χρόνιων παθογενειών της μουσικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα και δηλώνει διαθέσιμη να συμβάλλει με όποιον τρόπο της ζητηθεί ως προς αυτό.

Συντάκτες της πρότασης:

Ευανθία Νίκα Σαμψών, Αναπληρώτρια καθηγήτρια, πρόεδρος του Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ.
Αιμίλιος Καμπουρόπουλος, Αναπληρωτής καθηγητής του Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ.
Δανάη Στεφάνου, Επίκουρη καθηγήτρια του Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ.
Κώστας Χάρδας, Επίκουρος καθηγητής του Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ.